

Mitteametlik ümberkirjutus Riigikohtu otsusest.

Allikas: 1925. aasta Riigikohtu otsused. Tartu, „Õiguse“ väljaanne, 1925, lk. 85

Nr. 47.

ADMINISTRATIIV-OSAKOND.

13./24. novembril 1925. a.

Viru Maakonna-valitsuse esimehe revisjonikaebus Rakvere-Paide Rahukogu otsuse peale 30. apr. 1924. a. Miron Sinderi kaebasjas Viru Maakonna-valitsuse esimehe otsuse peale Eesti riikkondsusesse vastuvõtmise kohta antud palve tagasilükkamise pärast

Eesistuja, osakonna juhataja P. Puusepp, ettekandja riigikohtunik D. Verhoustinski, Riigikohtu prokuröri k. t. K. Luud.

Käesoleva asja arutanud ja prokuröri arvamise kuulanud, leiab Riigikohus, et kaebus ei vääri tähelepanu.

Rahukogu otsusega on tühistatud Viru Maakonna-valitsuse esimehe otsus Miron Sinderi Eesti Vabariigi riikkondsusesse mittevastuvõtmise üle ja Viru Maakonna-valitsuse esimehele ettekirjutatud Miron Sinderi palve riikkondsusesse vastuvõtmise üle rahuldada.

Viru Maakonna-valitsuse esimehe revisjonikaebusega on ülestõstetud küsimus, kas on Maakonna-valitsuse esimees kohustatud isikule, kelle poolt on Kodakondsuse Sead. (R. T. nr. 136/22. a.) § 3. tähendatud nõuded tõendatud, sama sead. § 4. põhjal sellekohase riikkondsuse tunnistuse välja andma, kuigi ta on veendunud, et riikliku julgeoleku ja kasulikkuse seisukohast tuleks selle isiku palve tagasi lükata.

Rahukogu on selle küsimuse peale jaatava vastuse annud, välja minnes sellest, et Kodakondsuse Seadus ei näe ette, et Maakonna-valitsuse esimees oleks kohustatud enne tunnistuse väljaandmist mõnesuguseid andmeid selle kohta koguma. Viru Maakonna-valitsuse esimees toob ette, et üldriiklikes huvides ei saavat Rahukogu seisukohta õigeks tunnistada. Kodakondsuse Seadus nägevat ette, et kodakondsusesse vastuvõtmise küsimuse otsustab alluvuse järele kas Maakonna-valitsuse esimees või linnapea, ja sellega olevat siis nende isikute peale pandud moraalne kohustus otsustamise puhul käsitleda ühe või teise isiku vastuvõtmise suhtes riiklikku julgeolekusse ja kasulikusse puutuvaid küsimusi, ja ei peaks seisma nende, otsustajate, ülesanne mitte ainult automaatilises tunnistuse väljaandmisel. Riigikohtu arvamisel ei põhjene Maakonna-valitsuse esimehe seisukoht Kodakondsuse Seaduse normidel.

Kodakondsuse Seadus jaguneb kolme ossa; esimesse ossa (§ 1—6) on mahutatud normid, mis käivad isikute kohta, kellel on Eesti Vabariigi kodaniku õigused ning kohustused või kes neid omandavad vastava teadaande esitamisega teatava aja jooksul; teises osas (§ 7—17) leiduvad normid, mis käsitlevad Eesti Vabariigi riikkondsuse omandamist naturalisatsiooni korras ja kolmandas osas (§ 18—24) Eesti Vabariigi riikkondsuse kaotamise kohta käivad normid. Kuna esimesse ossa kuuluvail isikuil seadus nende Eesti Vabariigi riikkondsuse õiguse kindlustab, *ipso jure*, sõltumatu ühe või teise riikliku või omavalitsuseasutise kaalumise, kas isik on riigile soovitatav, on riikkondsuse omandamine naturalisatsiooni korras, mida käsitleb teine seaduse osa, olenev siseministri äranägemisest.

On mõni isik avaldanud soovi naturalisatsiooni teel omandada Eesti Vabariigi riikkondsust, siis kirjutab Seaduse § 13. ette välja selgitada mitte ainult, kas sooviavaldaja vastab naturalisatsiooni nõuetele, vaid ka otsusele jõuda, kas ta ei ole riigi ning seltskonna suhtes kahjulik; ja selle üle otsustamine on täiesti siseministri diskreetsele võimule an-

tud, kuna tema selle kohta käivate otsuste peale ei luba seadus edasikaebust (sead. § 13).

Vastolus sellega kirjutab Sead. § 4 Maakonna-avalitsuse esimehele või linnapeale ette teatavasse liiki kuuluvate sooviavaldajate kohta kindlaks teha ainult seda, kas on § 3. tähendatud nõuded tõendatud, ja jaataval korral nendele isikutele riikkondsuse tunnistus välja anda. Sel korral, kui seadus ei loe üles juhtumusi, millal isikut riigile ning seltskonnale kahjulikuks võiks tunnistada, oleneks otsustamine selle üle täiesti ametniku, käesoleval korral Maakonna-avalitsuse esimehe diskretsiooni võimust, ja et seaduse § 4. niisugune õigus ette nähtud ei ole, siis ei ole ka põhjust arvata, et käesoleval juhul oleks tegemist seaduse mitte küllalt täpsa redaktsiooniga; vastavalt sellele ütlebki Sead. § 3., et selleks, et Eesti Vabariigi kodaniku õigusi omandada, peavad seal äratähendatud õigustatud isikud teatava aja jooksul oma sellekohase *teadaande* esitama.

Asjast nähtub, et Miron Sinder elas 1915. a. kuni siiamani alaliselt Eesti Vabariigi piirides ja on kuni 1918. a. veebruari kuu 24. päevani endise Vene riigi alamluses olnud ega ole kuni Kodakondsuse Seaduse maksimahakkamiseni mõne teise riigi riikkondsusesse astunud.

Miron Sinder esitas oma sellekohase teadaande 16. märtsist 23. a. Viru Maakonna-esimehele 26. märtsil 1923. a., s. o. tähtajal, mis ette nähtub Kodak. Sead. § 3. Viru Maakonna-avalitsuse esimehe poolt tehtud eitav otsus ei vasta selle järele seadusele, mispärast ka põhjust ei ole Rahukogu otsuse tühistamiseks.

Eeltoodud põhjusel, Adm. K. K. § 35. põhjal **otsustas** Riigikohus: Viru Maakonna-avalitsuse esimehe revisjonikaebus tagajärjeta jätta.